

DYRKNINGSVEJLEDNING

Hvene (Agróstitis stolonífera = Krybhvene og A. ténuis = Alm. hvene)

VÆKSTFORM

Hvene findes i mange typer. Der dyrkes to typer i Danmark, krybende hvene og alm. hvene. Begge er flerårige. Alm. hvene kaldes også for fioringgræs. Krybhvene er et løst tueformet græs med lange overjordiske udløbere, og den findes naturligt på fugtige og næringsrige jorder. Alm. hvene er også et løst tueformet græs og den kan have korte underjordiske og i mindre grad overjordiske udløbere. Alm. hvene findes naturligt på jord, som er mere tør.

Hvene anvendes i plænegræsblandinger. Alm. hvene er ideel til golfgreens i blanding med rødsvingel uden udløbere. Krybende hvene er den græsart, som tåler den tætteste klipning.

JORDBUND

Hvene bør dyrkes på veldrænede ler- og lermuldede jorder.

UDLÆGSMÅDE

Hvene kan udlægges på flere forskellige måder:

1. Ved udlæg i vårsæd anvendes en kort stivstrået bygsort, hvor udsædsmængden reduceres til 250- 300 planter pr. m². Dæksæden gødes moderat.
2. Ved udlæg sammen med vinterhvede i efteråret. Der høstes 2. år efter udlæg.
3. Udlæg i renbestand. Hvene sås før 20. august
4. Udlæg om foråret med hvidkløver i vårbyg. Hvidkløver høstes året efter udlæg, og hvenen 2. år efter udlæg.

SÅNING

Der anvendes 1,5 - 3 kg pr. ha afhængig af såbedets kvalitet. En sådybde på 1 - 1,5 cm tilstræbes. Tusindkornsvægten er lille, ca. 0,1 g. Det kan være en fordel at så med løftede såtrakte og dække frøet med efterharven - eventuelt med efterfølgende tromling.

BEHANDLING

Udlæg i vårsæd

Ved kornhøst må tilstræbes et lille spild for at undgå fremspiring af spildkornsplanter, som kan være til stor gene for udlægget. Afsæt kort stub og fjern dæksædshalmen hurtigst muligt. Eventuel lang stub og spildkorn skal afpudses for at give hvenen de bedste udviklingsbetingelser. Snitning af dæksædshalmen på udlægget vil reducere frøudbyttet.

2.-3. års marker

En god jævn afbrænding af alt vissent stængel- og bladmateriale giver normalt det bedste resultat. Alternativt kan halmen fjernes og genvæksten afpudses. Der er også gode erfaringer med afgræsning med får indtil hen i november.

GØDSKNING

Efterår

Udlæg gødes sidst i september med 50 kg N pr. ha.

Ved udlæg uden dæksæd i august tilføres forud for såning 30-45 kg N. pr. ha.

Forår

Der gødes ved begyndende vækst i marts måned med 55 kg N pr. ha.

Plantedirektoratets kvælstofnormer for 2004/2005: Se dyrkningskalender bagerst i dyrkningsvejledningen.

Af fosfor og kali bør der være henholdsvis 20 kg P og 50 kg K til rådighed pr. ha til afgrøden. Svovl tilføres om foråret i mængder på 15-20 kg S pr. ha.

UKRUDT

Generelt

Enårig rapgræs er et ukrudtsgræs, som ofte vil findes i marken inden hvenen breder sig tilstrækkeligt. Mod enårig rapgræs og alm. rapgræs, samt ukrudt i øvrigt er det muligt at anvende Reglone. Den bedste effekt af Reglone opnås, når den udsprøjtes i december - januar, når græsset er gået af vækst efter nattefrost. Der anvendes 2,0 l Reglone + 0,1% Lissapol Bio pr. ha på en forårstiden lys dag.

Lige som enårig og alm. rapgræs er vindaks vanskelig at frarenses hvene, så marken bør være fri for denne art inden udlæg.

Af tokimbladet ukrudt er især fuglegræs, hønsetarm, ærenpris, hyrdetaske, skræppe og skive- og lugtløs kamille vanskelige at frarenses.

Udlæg i vårsæd

Express er godkendt til korn med udlæg med 1 tablet pr. ha. Express har bred effekt på mange ukrudtsarter, som f.eks. fuglegræs og kamille. Express kan evt. kombineres med DFF.

Oxiril kan anvendes fra ukrudtets kimbladstadium. Doseringen af Oxiril er meget afhængig af ukrudtets størrelse. Ved anvendelse af Oxiril må der maksimalt anvendes 1 l/ha pr. gang.

Starane kan anvendes sammen med Oxiril. I en dosering op til 0,7 l/ha. Starane anvendes specielt mod burrenerre, pileurt og hanekro.

DFF kan anvendes sammen med Oxiril i en dosering fra 0,07-0,15 l/ha DFF. DFF anvendes især mod agerstedmoder,

ærenpris og tvetand. DFF har en off-label godkendelse til brug i græsfrø og korn med udlæg.

Primus kan anvendes i en dosering fra 0,05 - 0,075 l i vårbyg med udlæg. Primus kan i kombination med DFF give en meget bred ukrudtseffekt.

Ved de tidlige behandlinger er det vigtigt at være opmærksom på nyfremspiring af ukrudt, og følge op hvis nødvendigt.

I vårbyggens stadium 30-39 kan anvendes 2,0 l/ha MCPA 750 mod tidsler, agerpadderok og kors-blomstret ukrudt. Flyvehavre kan bekæmpes med Barnon Plus.

Efterår

Ved udlæg i renbestand er det vigtigt at bekæmpe ukrudtet, mens det er småt. Der anvendes Oxiril, og der sprøjtes 1. gang på ukrudtets kimbladstadium. Der følges op med Oxiril senere, hvis nødvendigt.

Efter behov kan suppleres med DFF, som er off-label godkendt med 0,07-0,15 l/ha om efteråret efter høst af dæksæd.

Efter høst af dæksæd er der ingen gode bekæmpelsesmuligheder mod tokimbladet ukrudt, så en eventuel bekæmpelse bør udskydes til næste forår.

Forår i frøavlsåret

Primus kan anvendes op til 0,075 l/ha i græssets buskningsstadium, hvor ukrudtet er stort allerede fra det tidlige forår. Primus har særlig god effekt mod kamille og burrenerre. Der tilsættes spredeklæbemiddel. Mod ærenpris, tvetand og agerstedmoder kan tilsættes fra 0,05 - 0,15 l/ha DFF.

I 1. års marker udlagt i dæksæd kan anvendes 2,5 l/ha Ariane FG. Ved behandling med Ariane FG, skal temperaturen være over 10-12 grader, og der må ikke være udsigt til nattefrost.

Der er gode erfaringer med at kombinere 1,5 l/ha Ariane FG + 0,075 l/ha Primus, som sikrer en bred og sikker ukrudtseffekt.

Skræpper, tidsler og andet rodukrudt kan bekæmpes med MCPA. Det er tilladt at anvende 0,7 l/ha i 1. års marker. I 2. og 3. års marker må anvendes op til 2,7 l/ha, men ofte vil mindre doseringer (1,5 l/ha) være tilstrækkeligt. Vær specielt opmærksom på skræpper, da der gælder særlige regler for indhold af skræppefrø i renvaren.

I marker udlagt i renbestand er der ikke mulighed for at anvende hormoner, så her kan anvendes Primus, Oxitril, Starane eller Ariane Super.

SYGDOMME / SKADEDYR

Hvene angribes normalt ikke af sygdomme og skadedyr. Ved udlæg i renbestand kan angreb af fritfluer forekomme. Bekæmpelse foretages med et pyrethroid, når græsset har 1-2 blade. Om foråret kan forekomme meldug og rust.

HØST

Hvene modner sidst fra midten af juli. Modningen kendetegnes ved, at afgrøden begynder at drysse. Når dette tidspunkt indtræffer er afgrøden klar til skårlægning. Afgrøden er tvemoden og spildsom. Derfor bør arealet følges nøje omkring høsttidspunktet. Skårlægning foretages med slåmaskine. Efter en vejringstid på 10-12 dage kan afgrøden tærskes. Det er en forudsætning, at den er tør og godt gennemvejret for at få en tilfredsstillende tærskning og dermed undgå stort spild. Da frøet er meget småt, skal mejetærskeren være helt tæt.

GRUNDINDSTILLING AF

MEJETÆRSKEREN

Cylinderens periferihastighed: 25-30 m/sek.

(Cylinderhastighed: 1000-1100 omdr./min.)

Broafstand: Fortil ca. 10 mm

Bagtil ca. 3 mm

Øverste sold: Lamelåbning 12 mm

Nederste sold: Lamelåbning 14 mm

Luftmængde: Lille - laveste hastighed på blæseren

Luftretning: Øverste vindleder: Øverste vindleder stilles mod emtesoldets midterste-forreste del.

Nederste vindleder:

Nederste vindleder stilles i midterstilling.

UDBYTTE

Det gennemsnitlige udbytte for høstårene 1994-2003 er på 468 kg pr. ha, men udbytter på 600-700 kg pr. ha er ikke ualmindelige.

1 m³ råvare med en renhedsprocent på 70 vejer ca. 250 kg.

DYRKNINGSKALENDER

Udlægsareal

April Udlæg i dæksæd
1,5-3 kg udsæd/max. 1 cm
sådybde.
Evt. såning med løftede
såtragte og nedharvning
med efterharven, efterfulgt
af tromling.

Maj Sprøjtning i dæksæd
Oxirtil, Starane, Express,
DFF og Primus kan
anvendes.

Aug. Udlæg i renbestand

Aug. Høst af dæksæd
Afsæt kort stub. Undgå
spild. Halm fjernes straks.

Aug./
sept. Skadedyr
Ved varsling af fritfluernes
flyvning sprøjtes med et
pyrethroid, hvis græsset har
1-2 blade.

Aug./
sept. Ukrudtsbekæmpelse
Ved udlæg i renbestand
bekæmpes ukrudt med
Oxirtil.

Sept. Afpudsning

Spildkornsstriber afpudses.

Sept. Gødskning
Udlæg gødes med 50
kg/ha.

Dec/jan. Vintersprøjtning
Reglone + Lissapol

Frøareal

Marts Gødskning
Der gødes med 55 kg N/ha

Kvælstofnorm 2004/2005: 109 kg N pr ha.

April Ukrudt
Ariane FG i marker udlagt i
byg.
Oxirtil eller Ariane Super i
marker udlagt i renbestand.

Juli Skårlægning
Når frøene begynder at
drysse.

Juli Høst
Efter 10-12 dage på skår kan
frøet tærskes, når skåret er
tørt og gennemvejret.

Sept/nov. Afgræsning eller afpudsning
efter behov.

15. november 2004

Hovedkontor: Ny Østergade 9, 4000 Roskilde, tlf. 46 33 03 00, fax 46 32 08 30, websted: www.dlf.dk

Jylland-Randers: Tlf. 87 11 41 40 Fax 87 11 41 41
Jylland-Hedensted: Tlf. 75 89 00 88 Fax 75 89 02 47
Fyn-Odense: Tlf. 66 17 02 30 Fax 66 17 22 51

Sjælland-Benløse: Tlf. 57 67 29 87 Fax 57 67 20 50
Lolland-F.-Nr. Alslev: Tlf. 54 43 43 81 Fax 54 43 43 69
Bornholm-Aakirkeby: Tlf. 56 97 43 35 Fax 56 97 43 25